

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

08 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Cobzac Elena

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Plămădeală Ghenadie

judecând, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către inculpat și avocații acestuia Tonu Alexandru și Dragomir Aliona, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 aprilie 2022, în cauza penală privindu-l pe

Vechiu Ivan Xxxxx, născut la xxxxx în s. Xxxxx r-nul Xxxxx, cu ultimul domiciliu cunoscut: mun. Xxxxx str. Xxxxx ap. xx.

Termenul de examinare a cauzei:

- 1. prima instanță: 04.04.2018 - 29.11.2021*
- 2. instanța de apel: 27.12.2021 - 05.04.2022*
- 3. instanța de recurs: 04.07.2022 - 08.11.2022*

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 29 noiembrie 2021, Vechiu Ivan Xxxxx a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, la 2 ani închisoare, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

S-a încasat de la Vechiu Ivan în beneficiul lui Ciobu Oleg:

- 2900 de lei cu titlu prejudiciului material;
- 5000 de lei cu titlu prejudiciului moral;
- 5000 de lei pentru acordarea asistenței juridice, iar în total suma de 12900 de lei.

2. Potrivit sentinței s-a constatat, că la data de 20 octombrie 2016, Vechiu Ivan în timp ce se afla pe adresa mun. Chișinău, com. Dobrogea, având drept scop de a însuși bunurile altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul confecționării unei uși din metal a însușit de la Ciobu Oleg mijloace bănești în sumă totală de 2900 lei, după care, neonorându-și obligațiunile asumate conform contractului nr. 30, încheiat la 20.10.2016, a dispărut într-o direcție necunoscută cu banii primiți, astfel cauzându-i părții vătămate Ciobu Oleg daună materială în proporții considerabile în sumă de 2900 lei.

Prin ordonanța de modificare a învinuirii din 09.04.2019 acuzatorul de stat a modificat învinuirea adusă inițial inculpatului, și a încadrat acțiunile lui Vechiu Ivan conform art. 190 alin. (1) Cod penal (vol. 1, f. d. 226).

Prin ordonanța privind modificarea învinuirii în sensul concretizării ei din 15 septembrie 2021 acuzatorul de stat a modificat învinuirea adusă inițial inculpatului, și a încadrat acțiunile inculpatului Vechiu Ivan conform art. 190 alin. (1) Cod penal, ca escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința naturii actului juridic nul, calităților substanțiale ale părților actului juridic anulabil, încheierea căruia este determinată de comportamentul dolosiv și viclean care a produs daune considerabile.

Astfel, acțiunile inculpatului Vechiu Ivan au fost încadrate în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, *escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința naturii actului juridic nul, calităților substanțiale ale părților actului juridic anulabil, încheierea căruia este determinată de comportamentul dolosiv și viclean care a produs daune considerabile.*

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

3.1 Procuror, care a solicitat casarea parțială a acesteia în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei penale potrivit modului stabilit pentru prima instanță, cu adoptarea unei noi hotărâri, prin care lui Vechiu Ivan, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal, să-i fie stabilită pedeapsă sub formă de închisoare cu executare pe un termen de 2 ani, cu aplicarea pedepsei complementare privarea de dreptul de a ocupa funcții în domeniul gestionării mijloacelor financiare pe un termen de 3 ani, cu încasarea integrală a prejudiciului cauzat părții vătămate.

În motivarea cerințelor sale, acuzatorul de stat a invocat următoarele aspecte:

- sentința în cauză este neîntemeiată și urmează a fi casată parțial (în partea stabilirii pedepsei inculpatului), pe motivul încălcării de către instanța de judecată a principiului individualizării pedepsei penale și neaplicării pedepsei;

- acuzatorul de stat greșit a orientat instanța de judecată, solicitând inculpatului o pedeapsă reală cu închisoarea, a omis să solicite aplicarea pedepsei complementare cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții în domeniul gestionării mijloacelor financiare, fapt ce a condiționat neexpunerea de către instanță asupra aplicării măsurii complementare de pedeapsă în privința condamnatului;

- instanța de fond nu în măsură deplină a luat în considerare personalitatea inculpatului, circumstanțele agravante conform prevederilor art. 77 Cod penal, și anume: săvârșirea repetată a infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru infracțiune similară sau pentru alte fapte care au relevanță pentru cauză;

- instanța de judecată a ignorat prevederile art. 61 Cod penal;

3.2 Avocatul Tonu A. în interesele inculpatului, solicitând: repunerea în termenul legal a prezentei cereri, suspendarea executării sentinței, admiterea cererii de apel, casarea sentinței, rejudecarea cauzei în modul prevăzut de prima instanță, cu emiterea unei noi decizii prin care Vechiu I. să fie achitat. Își întemeiază cererea privind repunerea în termen a prezentului apel pe următoarele înscrisuri, copiile cărora le-a anexat: procesul-verbal de reținere din 10 februarie 2022; procesul-verbal de percheziție corporală din 10 februarie 2022; caracteristică eliberată de angajatorul SRL „Admir Construct”.

În motivarea cerințelor sale, avocatul a invocat următoarele aspecte:

- cu privire la repunerea în termen, menționează că, Vechiu I. a lipsit atât la judecarea cauzei, cât și la pronunțarea sentinței și nu a fost informat despre adoptarea sentinței or, acesta, potrivit materialelor cauzei, se afla până în data de 10 februarie 2022 în căutare. La fel, menționează că, apărarea lui Ivan Vechiu a fost asigurată de către apărătorul desemnat de către Consiliul Național de Asistență Juridică Garantată de Stat și inculpatul nu a avut posibilitate să comunice cu avocatul desemnat. Mai mult ca atât, la momentul pronunțării sentinței din 29 noiembrie 2021, inculpatul se afla în imposibilitate, pe motive întemeiate, de a se prezenta în fața instanței de judecată;

- circumstanțele obiective menționate supra au împiedicat în mod real titularul dreptului, Vechiu I., de a îndeplini actul de procedură;

- cu sentința din 29 noiembrie 2021, inculpatul a făcut cunoștință în ziua reținerii lui de către organele de poliție, la 10 februarie 2022, dată din care a început să izvorască dreptul de a înainta apel;

- cu privire la netemeinicia sentinței, invocă, că instanța de fond, fără a aprecia toate circumstanțele cauzei, și-a motivat greșit soluția de condamnare în privința lui Vechiu I. Astfel, relevă că, în argumentarea soluției, date de prima instanță aceasta a apreciat unilateral probele administrate la dosar, acordând o valoare primară declarațiilor părții vătămate în detrimentul probelor administrate de partea apărării, fără a aduce argumente plauzibile de respingere a valorii probatorii a acestor probe, condamnându-l neîntemeiat pe Vwchiu I.;

- între Vechiu I. și Ciobu O. există raporturi juridice civile, fapt care atrage achitarea inculpatului, așa cum prevede art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală. Indică, că între părți au existat relații civile, nefiind dovedită latura obiectivă și subiectivă a infracțiunii de escrocherie, iar litigiile dintre acestea urmau a fi soluționate într-un proces civil;

- în speță, nu sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii de escrocherie, prevăzută de art. 190 Cod penal, acțiunea inculpatului, neîntrunind elementele infracțiunii incriminate;

- în susținerea învinuirii formulate de către procuror nu a fost prezentată nici o probă care să confirme direct sau indirect vina inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate;

- cauza a fost investigată numai sub aspectul învinuirii apelantului, fapt care se demonstrează prin audierea în cadrul urmăririi penale a părții vătămate, organul de urmărire penală urmând să dea o apreciere declarațiilor date de către Vechiu I. cu privire la executarea obligațiilor contractuale asumate de prestator și refuzul beneficiarului de a primi prestația în legătură cu executarea acesteia peste termenul prevăzut de contract;

- materialele cauzei denotă că în perioada anului 2016, descrisă ca perioadă precum că inculpatul Vechiu I. a însușit de la Ciobu O. 2900 lei, apelantul desfășura activitate de confecționare a ușilor de metal pe str. Vadul-lui-Vodă, 100, unde închiria încăpere de la o întreprindere de stat, fapt ce determină să concluzioneze că între partea vătămată și inculpat au avut loc relații civile, care și urmează a fi soluționate conform legislației civile;

- potrivit practicii judiciare în procesele penale despre sustragerea bunurilor, primirea bunurilor cu condiția îndeplinirii unui angajament pot fi calificate ca escrocherie doar în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării în stăpânire asupra acestor bunuri, urmărea scopul sustragerii lor și nu avea intenția să-și execute angajamentul asumat. Această tălmăcire stabilește o deosebire clară între escrocherie și relațiile civile;

- materialele cauzei denotă, că Vechiu I. la momentul primirii banilor de la partea vătămată nu a urmărit scopul sustragerii lor și nu avea intenția să nu-și execute angajamentul asumat, dar mai mult ca atât inculpatul a asigurat executarea obligațiilor prin confecționarea ușii metalice;

- instanța de judecată nu putea constata vinovăția lui Vechiu I. în săvârșirea infracțiunii art. 190, alin. (1) Cod penal or, procesul penal împotriva acesteia suferă de un viciu fundamental, în lumina art. 275 pct. 3) precum și art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală - fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii;

- prima instanță a încălcat prevederile art. 101 alin. (1), art. 384 alin. (1), art. 385 alin. (1) pct. 1-4), art. 394 alin. (1) pct. 1), 2), 4), 5) ale Codului de procedură penală;

- instanța de judecată urma să soluționeze mai întâi chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul;

- instanța de fond a ignorat în totalitate prevederile art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului prin faptul că l-a condamnat pe Vechiu I. exclusiv în baza declarațiilor părții vătămate, fără a aprecia declarațiile date de către inculpat;

- în speță nu s-au constatat elementele infracțiunii de escrocherie în fapta pentru care a fost învinuit apelantul Vechiu I. de către organul de urmărire penală.

3.3 Inculpatul Vechiu Ivan, privind completarea temeiurilor din cererea de apel depusă de avocat, solicitând: repunerea în termen a cererii de apel, admiterea cererii de apel, suspendarea executării sentinței, casarea sentinței, rejudecarea cauzei în modul prevăzut de prima instanță, cu emiterea unei noi decizii prin care Vechiu Ivan va fi achitat.

În motivarea cerințelor sale, inculpatul a făcut referire la argumentele din apelul depus de avocat, dar a invocat și alte aspecte:

- nu este de acord cu sentința și o consideră ca fiind una nemotivată și nefondată prin care menționează că i se încalcă flagrant drepturile constituționale;

- instanța de fond nu a luat în considerație toate argumentele expuse de partea apărării și invocate în cadrul examinării cauzei încălcându-se astfel dreptul la un proces echitabil în condițiile prevăzute de art. 6 CEDO;

- solicită achitarea sa, deoarece consideră că nu s-a constatat existența faptei infracționale în privința acestuia;

- menționează ca fiind încălcate prevederile art. 265 alin. (3) Cod de procedură penală, procurorul a dispus examinarea sesizării lui Ciobu Oleg conform prevederilor art. 274 Cod de procedură penală, deși urma să întocmească un proces-verbal cu privire la depistarea infracțiunii, ori constatarea bănuielii rezonabile cu privire la infracțiunea comisă;

- declarațiile martorului Ciobu Mihail și a părții vătămate Ciobu Oleg, nu pot fi luate în considerație, instanța de fond a comis o eroare gravă de fapt, prin care a pus la baza condamnării inculpatului declarațiile martorului Ciobu Mihail, apărarea a fost lipsită de dreptul de a pune întrebări și a verifica veridicitatea acestora, menționează că, condamnarea inculpatului în baza declarațiilor unui martor fără posibilitatea interogării acestuia încalcă grav dreptul inculpatului la apărare;

- instanța de fond nu s-a expus asupra încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 29.12.2017, în care s-a reluat urmărirea penală pe cauza penală nr. xxxxx;

- instanța de fond nu s-a expus asupra ordonanței din 16.06.2017 emisă de procurorul în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Botanica, în care a fost refuzată pornirea urmăririi penale;

- instanța de fond nu s-a expus asupra ordonanței ofițerului de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție Botanica, inspector superior Dumitru Cebotari, examinarea materialelor procesului penal cu nr. xxxxx din 26.02.2018 a atribuit cauzei penale nr. statistic de ordine xxxxx cu încălcare;

- instanța de fond nu s-a expus asupra raportului întocmit la data de 10.05.2017 de ofițerul de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție Botanica, Mihailov Mihail cu refuzul de pornire a urmăririi penale;

- sentința este una nemotivată și nefondată, emisă într-un proces inechitabil care urmează a fi casată și să fie emisă o decizie de achitare a sa în săvârșirea infracțiunii incriminate. În cadrul examinării în instanța de fond a cauzei penale, careva probe care indică la participarea sa la săvârșirea infracțiunii incriminate nu au fost prezentate de acuzare. Toată acuzarea se bazează doar pe presupunerile denunțatorului în baza cărora au fost argumentate acțiunile lui Ciobu Oleg. Alte careva probe nu au fost prezentate în cadrul examinării cauzei penale în prima instanță. De la început cauza penală a fost ilegal pornită din motiv, ca temei pentru înregistrarea cauzei penale a servit petiția lui Ciobu Oleg, care a fost primită și înregistrată cu încălcări grave a art. art. 262, 263 CPP, care nu poate fi considerată drept o sesizare cu privire la săvârșirea sau pregătirea pentru săvârșirea unei

infracțiuni prevăzute de Codul penal. Necătând la acest fapt, deja încălcând prevederile art. 265 alin. (3) Cod de procedură penală, în cazul în care este constatată o infracțiune sau o bănuială rezonabilă a săvârșirii infracțiunii, procurorul sau reprezentantul organului de urmărire penală era obligat să întocmească un proces-verbal cu privire la acest fapt și să înregistreze autosesizarea cu privire la săvârșirea infracțiunii. Aceste prevederi imperative au fost ignorate de procuror și a fost înregistrată în calitate de sesizare doar scrisoarea de însoțire a acestei petiții;

- în aceste circumstanțe, consideră că toate aceste acțiuni sunt ilegale care nu corespund cerințelor art. 94 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, nu pot fi admise ca probe și prin urmare se exclud din dosar, nu pot fi prezentate în instanța de judecată și nu pot fi puse la baza sentinței sau a hotărârii judecătorești dacă au fost obținute cu încălcarea acestor prevederi;

- potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1) CPP, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii;

- instanța de fond la pronunțarea sentinței eronat a apreciat probele fără a ține seama de cerințele art. 101 CPP;

- probele prezentate de partea acuzării (în principal, declarațiile martorului Ciobu Mihai și dintre inculpatul Ivan Vechiu) nu indică că a discutat cu inculpatul. Probatoriul nu permite a concluziona că inculpatul a comis fapta de escrocherie;

- concluziile primei instanțe cu privire la condamnarea inculpatului Vechiu Ivan în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal, sunt pripite și contradictorii analizei acțiunilor inculpatului raportate la situația de fapt și de drept, astfel că în cazul de față instanța de fond a făcut o interpretare greșită a acțiunilor inculpatului, ignorând probatoriul administrat la caz. Sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri, iar toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate se interpretează în favoarea inculpatului.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 aprilie 2022, au fost respinse ca nefondate apelurile declarate, cu menținerea sentinței.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat că, instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt, just a aplicat în speță normele de procedură penală și vinovăția inculpatului care a fost dovedită, dând faptei săvârșite încadrarea juridică corespunzătoare materialului probator administrat.

Cu toate că inculpatul Vechiu Ivan, atât la urmărirea penală, cât și în instanța de fond și apel nu a recunoscut vinovăția în comiterea faptei incriminate, vina ultimului a fost confirmată prin probele anexate la materialele cauzei și cercetate în ședința de judecată în instanța de fond și verificate în instanța de apel.

Declarațiile inculpatului de nerecunoașterii a vinovăției în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod Penal, instanța le apreciază drept o metodă de autoapărare întru evitarea pedepsei penale. Totodată, pe parcursul

judecării cauzei nu au fost stabilite motive de a supune îndoielilor declarațiile părții vătămate Ciobu Oleg și a martorului Ciobu Mihail.

Astfel, vinovăția inculpatului Vechiu Ivan în comiterea infracțiunii imputate se confirmă prin cumulul probelor administrate, care sunt pertinente, concludente, utile și veridice și coroborează între ele, cum ar fi: declarațiile părții vătămate Ciobu Oleg, martorilor Ciobu M., plîngerea avocatului părții vătămate, Ciobu Oleg, Eduard Gherman din 20.03.2017 (f.d. 11 -12); conținutul reclamei de pe FB cu nr/de contact al inculpatului (f. d. 13 -15); contract nr. 30 din 20.10.2016 (f. d. 16); procesul - verbal de consemnare a plîngerii verbale din 08.12.2016 (f.d. 23); plîngerea avocatului părții vătămate Ciobu Oleg, Eduard Gherman la procuratură (f.d. 54 - 58); reclamația privind calitatea produsului (serviciului), adresată lui Vechiu Ivan, care a fost restituită lui Ciobu Oleg (f.d. 62); reclamația nr. 188 din 23.01.2017 (f.d. 76); încheierea judecătorului de instrucție din 29.12.2017(f. d. 80 - 83); procesul-verbal de examinare a documentului din 16 martie 2018 (f.d. 110); ordonanța de modificare a învinuirii din 09.04.2019 (Vol. 1, f.d. 226); ordonanță privind modificarea învinuirii în sensul concretizării ei din 15 septembrie 2021.

Instanța de fond în mod întemeiat a încadrat acțiunile lui Vechiu Ivan în prevederile art. 190 alin.(1) Cod penal, *escrocherie, adică dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința naturii actului juridic nul, calităților substanțiale ale părților actului juridic anulabil, încheierea căruia este determinată de comportamentul dolosiv și viclean care a produs daune considerabile.*

În acest sens, instanța de apel a reținut că, la data de 20 octombrie 2016, Vechiu Ivan în timp ce se afla pe adresa mun. Chișinău, com. Dobrogea, avînd drept scop de a însuși bunurile altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul confecționării unei uși din metal, a însușit de la Ciobu Oleg mijloace bănești în sumă totală de 2900 lei, după care, neonorîndu-și obligațiunile asumate conform contractului nr. 30, încheiat la 20.10.2016, a dispărut într-o direcție necunoscută cu banii primiți, astfel cauzându-i părții vătămate Ciobu Oleg o daună materială în proporții considerabile în sumă de 2900 lei.

Instanța de apel a stabilit că, sunt veridice declarațiile părții vătămate Ciobu Oleg și ale martorului Ciobu Mihail, fiind date sub jurămînt și avertizați în baza art. 312-313 Cod penal, aceste declarații se confirmă atît reciproc, cît și prin celelalte probe administrate la dosar.

Acțiunea adiacentă a infracțiunii comise de Vechiu Ivan constă în inducerea în eroare a lui Ciobu Oleg prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința părților actelor juridice nule sau anulabile, iar încheierea acestor acte a fost determinată de comportamentul dolosiv și viclean al inculpatului.

Subsecvent, instanța de apel a conchis că partea vătămată a invocat faptul că prejudiciul cauzat este considerabil. Determinarea valorii prejudiciului cu calificativul „considerabil” sau „neconsiderabil” îi aparține părții vătămate, care după convingerea sa lăuntrică, ținînd cont de circumstanțele cărora aceasta le dă

apreciere în mod conștient, este în drept să determine valoarea prejudiciului ce i s-a cauzat.

Inculpatul în mod conștient, având un scop de cupiditate și-a realizat intenția dobândirii mijloacelor bănești prin inducerea în eroare a părții vătămate. Deci, având drept scop de a însuși bunurile altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul confecționării unei uși din metal a însușit de la Ciobu Oleg mijloace bănești în sumă totală de 2900 lei. În acest sens, inculpatul Vechiu Ivan a comis cu intenție directă infracțiunea imputată.

Cît privește alegațiile avocatului privind achitarea inculpatului Vechiu Ivan, din cele indicate supra, instanța de apel a constatat că, instanța de fond și-a argumentat soluția la acest capitol și a motivat hotărârea pronunțată prin care s-a confirmat vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (1) Cod penal.

Careva erori de fapt ce ar impune casarea sentinței adoptate, cu achitarea inculpatului, instanța de apel nu a stabilit, iar afirmațiile avocatului reprezintă opinia subiectivă a părții apărării, fără o motivare plauzibilă. Or, prima instanță a luat în considerație probele administrate legal de către organul de urmărire penală și cercetate în ședința de judecată la prezenta cauză penală, cu respectarea prevederilor art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, le-a dat o apreciere justă potrivit art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludenței, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, și ajungând la concluzia corectă cu privire la vinovăția inculpatului în comiterea faptei și prezența în acțiunile inculpatului a elementelor infracțiunii incriminate.

În acest sens, lipsesc careva temeiuri de a pune la îndoială declarațiile părții vătămate și a martorului, iar probele administrate în faza urmăririi penale și cercetate în ședința de judecată, care în ansamblu racordă între ele și pe deplin confirmă vinovăția inculpatului Vechiu Ivan în săvârșirea infracțiunii incriminate, iar nerecunoașterea vinovăției de către inculpat nu echivalează cu achitarea acestuia, de vreme ce există probe pertinente și concludente care, în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor, dovedesc vinovăția acestuia în comiterea infracțiunii incriminate, poziția avocatului și a inculpatului fiind una de apărare și este îndreptată spre eschivarea de la răspundere pentru cele comise.

Așadar, se vor respinge alegațiile apelantului precum că vinovăția inculpatului nu a fost stabilită și de către instanța de judecată și urma a fi pronunțată o sentință de achitare în privința lui Vechiu Ivan, or faptul că inculpatul nu a recunoscut vinovăția în comiterea faptei prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal la nici o etapă a procesului penal, nu constituie un temei de achitare a acestuia, căci nerecunoașterea vinovăției este un drept al inculpatului, însă nu o circumstanță ce determină soluția de achitare a acestuia.

Mai mult ca atât, instanța de apel a notat că prin ordonanța procurorului în Procuratura r-ului Criuleni, Ruslan Cazacu, urmărirea penală în privința lui Vechiu

Ivan în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, a fost încetată din motivul intervenirii amnistiei.

Urmează a fi menționat faptul că, urmărirea penală a fost pornită împotriva lui Vechiu Ivan în baza faptului că la data de 16.08.2015 a dobândit de la partea vătămată Soltan Nelea bani în sumă de 7500 lei, sub pretextul confecționării unei porți metalice.

Ulterior, prin sentința Judecătorei Strășeni (sediul Călărași) din 24.04.2018, Vechiu Ivan a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal. Și de această dată, Vechiu Ivan a fost găsit culpabil de faptul că la data de 17.11.2016 a însușit de la partea vătămată Racoviță Carolina suma de 9500 sub pretextul confecționării porților din metal forjat.

După cum s-a menționat deja mai sus, în prezenta speță, inculpatul Vechiu Ivan a însușit de la partea vătămată Ciobu Oleg suma de 2900 lei, iarăși sub pretextul confecționării unei uși din metal.

Sub acest aspect, solicitarea apărătorului inculpatului Vechiu Ivan în apelul depus privind emiterea unei sentințe de achitare în privința acestuia, deoarece relațiile între el și Ciobu Oleg sunt reglementate de legislația civilă, instanța de apel le-a respins ca neîntemeiate, or săvârșirea infracțiunii pentru care inculpatul a fost deferit justiției s-a confirmat potrivit circumstanțelor enumerate supra. Or, în cazul dat obiectul examinării nu îl constituie legalitatea contractului, ci conduita ilicită a inculpatului care în consecință au cauzat daune persoanei fizice contractante.

Mai mult ca atât, conduita inculpatului denotă că pentru acesta faptele de escrocherie constituie o ocupație permanentă și constituie o sursă de venit.

Cu privire la solicitarea apărătorului ca inculpatul Vechiu Ivan să fie liberat de executarea pedepsei în legătură cu expirarea termenului de prescripție pentru atragerea la răspundere penală, instanța de apel a considerat că această cerință urmează a fi respinsă. În prezenta speță, fapta prejudiciabilă prevăzută la art. 190 alin. (1) Cod penal, a fost comisă de Vechiu Ivan la data de 20 octombrie 2016.

Astfel, conform art. 16 Cod penal, infracțiunea prevăzută la art. 190 alin. (1) Cod penal, se atribuie la categoria celor mai puțin grave.

În continuare, se reține că inculpatul Vechiu Ivan în ședința de judecată a instanței de fond, nu s-a prezentat și prin încheierea instanței din 09.08.2021 inculpatul a fost anunțat în căutare (vol. 2, f. d. 52 - 53).

Potrivit informației nr. 34/20/4-20545 din 13.09.2021, parvenită de la IP Botanica la 16.09.2021, rezultă că, în privința lui Vechiu Ivan a fost pornit dosarul de căutare nr. 2021420473, temei în baza căruia instanța a dispus judecarea cauzei în lipsa inculpatului. Ulterior, conform procesului - verbal, inculpatul Vechiu Ivan a fost reținut la data de 10 februarie 2022.

În lumina celor expuse, rezultă că inculpatul Vechiu Ivan a fost anunțat în căutare la data de 09.08.2021 și reținut ulterior la data de 10.02.2022. Deci, în acest timp fiind suspendat cursul prescripției pe o perioadă de 6 luni, respectiv prescripția ar urma să expire abia la data de 10.08.2022.

Potrivit art. 190 alin. (1) Cod penal, rezultă că pentru fapta penală comisă de către inculpat, legea penală prevede pedeapsă sub formă de amendă în mărime de la 550 la 850 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 240 de ore, sau cu închisoare de pînă la 3 ani.

Astfel, cu privire la solicitarea acuzatorului de stat în apelul depus referitor la aplicarea pedepsei complementare privarea de dreptul de a ocupa funcții în domeniul gestionării mijloacelor financiare pe un termen de 3 ani în privința inculpatului Vechiu Ivan, se atestă că de fapt art. 190 alin. (1) Cod penal, nu prevede pedeapsă complementară.

Totodată, inculpatul Vechiu Ivan nu este încadrat oficial în câmpul muncii, are venituri nestabile, în privința acestuia în perioada anilor 2015-2021 au fost emise mai multe hotărîri ale instanțelor de judecată, prin care în beneficiul mai multor persoane (fizice și juridice) de la Vechiu Ivan au fost încasate sumele bănești considerabile.

De asemenea, instanța de apel a reținut faptul că Vechiu Ivan a fost condamnat prin sentința Judecătorei Strășeni (sediul Călărași) din 24 aprilie 2018 pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, la închisoare pe un termen de 2 (doi) ani cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis cu privarea de dreptul de a ocupa funcții legate de gestionarea bunurilor sau a mijloacelor financiare pe un termen de 2 ani. Termenul executării pedepsei s-a dispus că urmează a fi calculat de la reținerea condamnatului. Potrivit Deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 iunie 2018 sentința Judecătorei Strășeni (sediul Călărași) din 24 aprilie 2018 a fost casată, lui Vechiu Ivan fiindu-i stabilită pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții legate de gestionarea bunurilor și a mijloacelor financiare pe un termen de 2 ani. Conform art. 90 Cod penal, s-a suspendat condiționat executarea pedepsei pe un termen de probațiune de 1 an. Însă, aceste acte procesuale au fost prezentate fără confirmarea instanței de judecată despre faptul că, hotărîrea instanței a devenit definitivă și executorie.

Așadar, reieșind din faptul că Vechiu Ivan în cadrul cercetării judecătorești și-a recunoscut vina, dar la acel moment nu a recuperat prejudiciu pricinuit, s-a eschivat de la prezența în fața instanței de judecată, fiind anunțat în căutare, instanța de fond în mod justificat a conchis că, corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă numai în condiții izolării lui Vechiu Ivan de societate, cu stabilirea acestuia a unei pedepse sub formă de închisoare.

Careva circumstanțe ce atenuază vinovăția în baza art. 76 Cod penal în privința inculpatului Vechiu Ivan nu au fost stabilite. Conform art. 77 Cod penal, circumstanțe agravante în privința inculpatului Vechiu Ivan au fost stabilite: săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru infracțiune similară sau pentru alte fapte care au relevanță pentru cauză.

Astfel, instanța de apel a reținut că inculpatul fiind condamnat anterior, acesta nu și-a făcut concluziile de rigoare privind inadmisibilitatea comportamentului

antisocial și din nou a comis o faptă ilegală, inculpatul nu și-a recunoscut vina în comiterea faptei incriminate.

Instanța de apel a reținut că, scopul educativ al pedepsei poate fi atins doar cu aplicarea față de Vechiu Ivan a pedepsei sub formă de închisoare.

În context, având în vedere circumstanțele de fapt și de drept stabilite, ținând cont de prevederile art. 65 Cod penal, instanța de fond în mod întemeiat a considerat că în privința inculpatului Vechiu Ivan, pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(1) Cod penal, este echitabilă stabilirea a unei pedepse cu închisoare pe un termen de 2 ani.

Instanța de apel a considerat că anume pedeapsă cu executare pe un termen de 2 ani închisoare, este echitabilă și suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiunea comisă de către inculpat, iar pedeapsă stabilită inculpatului este aptă de a îndeplini funcțiile și de a realiza scopul în contextul gradului de pericol social a faptei comise de inculpat, cât și personalității acestuia.

Potrivit art. 72 alin. (3) Cod penal, pedeapsa cu închisoare urmând a fi executată în penitenciarul de tip semiînchis.

Astfel, în procesul examinării cauzei reprezentantul părții vătămate Ciobu Oleg, avocatul Eduard Gherman (Vol. 1, f. d. 19, 239), a înaintat cerere de intentare a acțiunii civile în procesul penal, prin care a solicitat încasarea prejudiciului material în mărime de 2900 de lei, celui moral cauzat prin infracțiune în mărime de 10 mii de lei și a cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice în mărime de 5000 de lei (vol. 1, f. d. 229 - 232).

Respectiv, prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 29 noiembrie 2021, s-a încasat de la Vechiu Ivan în beneficiul lui Ciobu Oleg: - 2900 de lei cu titlu prejudiciului material; - 5000 de lei cu titlu prejudiciului moral; - 5000 de lei pentru acordarea asistenței juridice, iar în total suma de 12900 de lei.

În consecință, în cadrul examinării cauzei în instanța de apel, partea vătămată Ciobu Oleg a informat instanța despre faptul că, inculpatul Vechiu Ivan i-a compensat pe deplin paguba și nu are careva pretenții față de el. De asemenea, la cerere a anexat și o recipisă datată cu 05.03.2022, prin care se atestă că, Ciobu Oleg nu are careva pretenții față de

Ivan Vechiu, având în vedere că i-a fost compensată pe deplin paguba materială, morală și i-au fost compensate cheltuielile de asistentă juridică.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare de către:

6.1 Avocatul Tonu A. în numele inculpatului, care solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel în alt complet de judecată.

În motivarea recursului indică:

- prima instanță, pronunțând o sentință de condamnare în privința lui Vechiu I. în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, stabilește fapta Incriminată prin ordonanța de punere sub învinuire din 30.03.2018;

- în partea descriptivă a sentinței, descrie și califică fapta conform ordonanței de modificare a învinuirii din 09.04.2019, prin care acuzatorul de stat a modificat învinuirea adusă inițial inculpatului, și a încadrat acțiunile lui Vechiu Ivan conform art. 190 alin. (1) Cod penal și conform ordonanței privind modificarea învinuirii în sensul concretizării ei din 15 septembrie 2021, prin care acuzatorul de stat a modificat învinuirea adusă inițial inculpatului, și a încadrat acțiunile inculpatului Vechiu Ivan conform art. 190 alin. (1) Cod penal ca *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința naturii actului juridic nul, calităților substanțiale ale părților actului juridic anuabil, încheierea căruia este determinată de comportamentul dolosiv și viclean care a produs daune considerabile.*

-se atestă o discrepanță dintre fapta reținută și constatată de către instanța de fond în coraport cu fapta incriminată prin rechizitoriu și ordonanțele de modificare a învinuirii în ședința de judecată, instanța constatând o fapta care depășește limitele învinuirii formulate prin rechizitoriu și celor din ordonanța de modificare a învinuirii, fapt ce contravine prevederilor art. 325 alin.(1) Cod de procedură penală;

-din cele reținute de către instanța de fond denotă de fapt prezența relațiilor civile și nu a celor penale, or, neonorarea obligațiilor asumate conform contractului nr. 30, încheiat la 20.10.2016, *ab initio* duc spre idea că între părți a fost încheiat un raport juridic civil și urma a fi soluționat potrivit legislației civile;

- prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege, iar motivarea soluției adoptate este afectată de contradicții, reiterează că, iar în continuare fiind declanșată o cale de atac, apelul, care este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor care l-au declarat și vizavi de problemele ce le ridică aceștia;

-instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, în decizia adoptată trebuia să expună concluzia generală pe marginea apelului de către inculpatul Vechiu I., precum și temeiurile de fapt și de drept ce au dus la respingerea criticilor invocate de inculpat, analizând probele și indicând expres care sunt motivele respingerii unora și aprecierii critice a altora, însă instanța de apel a respins apelul ca nefondat și a menținut sentința fără modificări;

- concluzia instanței de apel privind menținerea integrală a sentinței din motivarea deciziei este contrazisă prin concluzia din dispozitivul deciziei;

- în pct. 10.1. din decizie, se reține o faptă care nu se regăsește în învinuirea formulată prin rechizitoriu și nici în ordonanța de modificare a învinuirii în ședința de judecată, fiind expusă în felul următor: „Or, în speță, instanța de apel notează că, Vechiu Ivan prin acțiunile sale, sub pretextul confecționării unei uși din metal a însușit de la Ciobu Oleg Xxxxx mijloace bănești în sumă totală de 2900 lei, după care, neonorându-și obligațiile asumate conform contractului nr. 30, încheiat la 20.10.2016, a dispărut într-o direcție necunoscută cu banii primiți, astfel cauzându-i părții vătămate Ciobu Oleg Xxxxx o

daună materială în proporții considerabile în sumă de 2900 lei". Aceleași circumstanțe le reține și în pct. 10.2. din decizie; Astfel, deși instanța de apel în partea dispozitivă respinge apelul declarat de partea apărării, totuși în partea descriptivă reține anumite circumstanțe care denotă de fapt prezența relațiilor civile și nu a celor penale, fapt creează o disconcordanță dintre motivare și dispozitiv;

- instanța de apel nu a apreciat corect argumentul apărării în parte ace ține de prezența unei cauze care înlătură răspunderea penală a condamnatului, și anume ca la momentul examinării cauzei în instanța de apel deja expirase termenul de prescripție de tragere la răspundere penală;

-deși instanța de apel a reținut corect că fapta prejudiciabilă prevăzută la art. 190 alin. (1) Cod penal a fost comisă la data de 20 octombrie 2016 și din acest moment a început a curge termenul de prescripție de 5 ani pentru tragerea la răspundere penală, în mod incorect a calculat perioada în care termenul de prescripție a fost suspendat, or, termenul de prescripție a fost suspendat începând cu 02.09.2021 până la 10.02.2022, dar nu cum a reținut instanța de apel că termenul a fost suspendat începând cu 09.08.2021;

- având în vedere actele anexate la dosar în coraport cu prevederile art.60 alin.(5) Cod penal, consideră că soluția instanței de apel este una contrară legii și în această parte, or, la momentul pronunțării deciziei de către instanța de apel, termenul de prescripție de tragere la răspundere era împlinit, chiar cu 6 zile;

- un alt aspect contradictoriu care se regăsește în decizia instanței de apel se referă la soluția asupra acțiunii civile, și anume, în partea descriptivă, instanța de apel reține următoarele: *„În consecință, în cadrul examinării cauzei în instanța de apel, partea vătămată Ciobu Oleg a informat instanța despre faptul că inculpatul Vechiu Ivan i-a compensat pe deplin paguba și nu are careva pretenții față de el. De asemenea, la cerere a anexat și o recipisă datată cu 05.03.2022, prin care se atestă că, Ciobu Oleg nu are careva pretenții față de Ivan Vechiu, având în vedere că i-a fost compensată pe deplin paguba materială, morală și i-au fost compensate cheltuielile de asistență juridică*". Astfel, instanța constată că părții vătămate i-a fost reparat integral prejudiciul material și moral suferit, cât și cheltuielile pentru asistență juridică, în pofida acestor constatări, menține sentința și în latura civilă.

În drept recurentul își întemeiază recursul în baza art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 11) Cod de procedură penală.

6.2 Avocatul Dragomir A. în numele inculpatului, care solicită achitarea lui Vechiu Ivan, din motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal, sau casarea totală a deciziei și dispunerea rejudecării cauzei de aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului indică, aceleși motive pe care le-a indicat avocatul Tonu A. în recursul ordinar, suplimentar menționând că:

-în ședința de judecată învinuirea adusă inculpatului nu s-a confirmat;

- acuzarea adusă inculpatului Vechiu Ivan se bazează în exclusivitate pe declarațiile părții vătămate Ciobu Oleg. Totodată, inculpatul Vechiu Ivan pe tot

parcursul procesului penal, inclusiv și în ședința de judecată, a respins învinuirea, motivând că nu se consideră vinovat de săvârșirea faptei imputate calificate ca escrocheria, ci, mai mult, toate datoriile față de partea vătămată au fost restituite (achitate);

- declarațiile inculpatului au fost, în principiu, constante și nu conțin contradicții esențiale, versiunea acestuia nefiind combătută prin probele prezentate de partea învinuirii. Mai mult, nici partea vătămată și nici martorul acuzării audiat în ședința de judecată nu au putut confirma, că inculpatul prin acțiunile sale a comis escrocheria;

- în ipoteza în care partea vătămată invocă neexecutarea de către inculpat în calitate de parte a contractului de prestare a serviciilor, a obligațiilor asumate, este necesară intervenția legislației civile, în condițiile în care din declarațiile părții vătămate Ciobu Oleg, cât și a martorului acuzării, nu se probează faptul că inculpatul din start a avut intenția de a însuși careva bunuri și de a nu-și onora obligațiunile asumate față de partea vătămată;

- contrar argumentelor părții acuzării, la caz, probele administrate în cadrul urmăririi penale, ulterior examinate în cadrul cercetării judecătorești, nu demonstrează vinovăția lui Vechiu Ivan în săvârșirea infracțiunii incriminate, or, în acțiunile inculpatului nu s-a constatat prezența elementelor constitutive ale infracțiunii de escrocherie;

- inculpatul și partea vătămată sunt în prezența relațiilor civile, or, limita între un acord civil și escrocherie este latura subiectivă, care în cadrul relațiilor civile este caracterizată prin buna-credință a părților, iar în cazul escrocheriei, prin intenția inducerii în eroare și prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase;

- fapta inculpatului nu întrunește elementul infracțiunii de escrocherie, latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (1) Cod penal, nefiind identificată fapta prejudiciabilă alcătuită eventual din acțiunea principală, care constă în dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, adică sustragerea lor și acțiunea sau inacțiunea adiacentă, care constă, în mod alternativ, în înșelăciune sau în abuz de încredere, la fel din probele administrate nu s-au stabilit eventuale urmări prejudiciabile sub forma prejudiciului patrimonial efectiv, cât și legătura de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile;

- nu pot fi reținute ca probe ce demonstrează vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii imputate deoarece nici una din ele nu indică direct sau indirect că faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii imputate;

- nu se întrunește latura obiectivă și subiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal. Pe cale de consecință, în acțiunile inculpatului nu se conțin elementele componente de infracțiune de escrocherie. Or, în lipsa unor probe contrare, apreciază ipoteza procurorului ca fiind o supoziție a acestuia expusă în susținerea actului de învinuire ce se referă la comiterea escrocheriei de către Vechiu Ivan;

-învinuirea adusă de către acuzatorul de stat, este una iluzorie, or procurorul a eșuat în a prezenta probe credibile, apte de a sta la baza unei sentințe de condamnare și ce ar fi răsturnat prezumția de nevinovăția a inculpatului;

- acest fapt suplimentar denotă lipsa intenției de obținere ilicită a mijloacelor financiare de către inculpatul Vechiu Ivan și confirmă buna-credință a acestuia în raport cu obligațiunile asumate, iar potrivit art. 1 al Protocolul nr. 4 CEDO nimeni nu poate fi privat de libertate sau pentru sine însuși motiv că nu este în măsură să execute o obligațiune contractuală. Prevederi care se referă și la cazul inculpatului, or, în cazul când una dintre părți, asumându-și angajamente, nu are posibilitatea dar întreprinde careva acțiuni în sensul executării obligațiilor, astfel, nu poate fi vorba de intenție de dobândire ilicită. Raportând obiectul sesizării la jurisprudența CtEDO, urmează de remarcat că existența unui litigiu de ordin civil nu garantează dreptul de a iniția împotriva unui persoane un proces penal, în vederea tragerii acestuia la răspunderea penală, principiu constituit de Curtea Europeană a Drepturilor Omului;

- relațiile apărute între Vechiu Ivan și Ciobu Oleg poartă un caracter de ordin civil, ce urmau a fi soluționate în instanța de drept civil. În acțiunile inculpatului nu sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii de escrocherie. La caz, constată existența unui raport juridic guvernat de norme civile și reține că legea penală intervine numai în cazul în care există indici ce prevalează limitele încălcării normelor dreptului civil;

-acuzarea nu a prezentat probe concludente privind comiterea de către inculpat a escrocheriei prin prisma circumstanțelor enunțate, iar primirea sumei de bani în temeiul unui contract nr. 30 din 20.10.2016 privind confecționarea unei uși din metal, conform actelor eliberate de inculpat părții vătămate, în condițiile din speță, denotă o dobândire licită de bunuri. Or, contractul respectiv prezintă în mod evident un temei legal de apariție pentru inculpat a drepturilor și obligațiilor civile (art. 514 Cod civil, în vigoare până la 01.03.2019).

În drept recurentul își întemeiază recursul în baza art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 11) Cod de procedură penală.

6.3 Inculpatul Vechiu I., care solicită casarea acesteia, invocând aceleași motive invocate în recursul ordinar de către avocata Dragomir A. în numele acestuia.

7. Judecând recursurile în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că recursul ordinar declarat de inculpatul Vechiu Ivan, urmează a fi respins, iar recursurile ordinare declarate de către avocații Tonu Alexandru și Dragomir Aliona în numele inculpatului, urmează a fi admise, din următoarele considerente:

În conformitate cu prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept, comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Cu referire la recursul ordinar declarat de inculpatul Vechiu Ivan.

Din sumarul recursului declarat, se atestă că inculpatul solicită achitarea sa de învinuirea adusă în baza art. 190 alin. (1) Cod penal sau casarea deciziei, cu

dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

Însă, Colegiul penal lărgit remarcă, că unul din scopurile legii procesual penale este asigurarea egalității pentru toate părțile interesate în procesul penal, respectiv acest deziderat impune disciplinarea activității procesuale, inclusiv și prin stabilirea unor termene peremptorii.

În conformitate cu art. 421 Cod de procedură penală, coraportat la art. 401, persoanele menționate în dispoziția acestei norme procesuale sânt în drept să declare recurs ordinar. Astfel, inculpatul este în drept să declare recurs ordinar.

Reieșind din prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului ordinar este de 30 zile de la data pronunțării deciziei.

Din actele dosarului, rezultă că dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, a fost pronunțat la 05 aprilie 2022, în prezența procurorului, avocatului inculpatului, Tonu A. și a inculpatului Vechiu I., fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată (f.d. 197-200 v. II), din care rezultă că aceștia au fost înștiințați despre ziua pronunțării deciziei motivate pentru data de 31 mai 2022.

Din procesul-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel rezultă, că decizia motivată a instanței de apel a fost pronunțată la 31 mai 2022, părțile nefiind prezente, fiind înștiințate despre ziua pronunțării deciziei.

Instanța de recurs reține, că inclusiv inculpatului Vechiu I., în conformitate cu art. 338 alin. (4) Cod de procedură penală, i s-a expediat copia deciziei motivate, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire (f.d. 231 v. II).

Prin urmare, Colegiul lărgit atestă că, inculpatul Vechiu I., a declarat recurs ordinar împotriva hotărârii instanței de apel la data de 02 august 2022, fapt confirmat prin mențiunea despre dată de pe plic (f.d. 94 v. II).

În prezenta speță, Colegiul penal lărgit constată că, termenul de 30 de zile se calculează începând cu data de 31 mai 2022, pe când inculpatul Vechiu I., a depus recurs ordinar, la data de 02 august 2022, după expirarea termenului de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar.

De asemenea, Colegiul remarcă, că inculpatul Vechiu I. a fost înștiințat, despre data pronunțării deciziei integrale, însă ultimul nu s-a prezentat, astfel, asumându-și responsabilitate pentru realizarea dreptului de atac asupra deciziei nominalizate, urmând să dea dovadă de diligență la realizarea dreptului de a ataca hotărârea instanței de judecată.

Prevederile alin. (2) și (3) art. 230 Cod de procedură penală stipulează că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

În conformitate cu prevederile art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului, precum nu prevede nici depunerea unui recurs suplimentar în afara termenului de 30 zile prevăzut de lege.

Învederând cele expuse mai sus, instanța de recurs statuează că recursul inculpatului Vechiu I., a fost depus peste termenul legal de 30 de zile, prevăzut de art. 422 Cod de procedură penală.

Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs judecând recursul, este în drept de al respinge ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, în cazul în care se constată că recursul nu a fost declarat cu respectarea condițiilor legale (este tardiv sau inadmisibil) ori nu este întemeiat legal (este nefondat). Recursul este nefondat în cazul când hotărârea atacată este legală, întemeiată și motivată.

În temeiul celor expuse mai sus, instanța de recurs constatând, că recursul declarat de către inculpatul Vechiu I., la data de 02 august 2022, a fost declarat cu încălcarea prevederilor art. 422 Cod de procedură penală, a ajuns la concluzia privind respingerea acestuia ca inadmisibil.

Referitor la recursurile declarate de către avocații Tonu Alexandru și Dragomir Aliona în numele inculpatului.

Potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

În această ordine de idei, rațiunea și finalitatea exercitării căii de atac, în particular avându-se în vedere recursul ordinar, rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanța ierarhic inferioară la etapa precedentă de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator.

Soluția instanței de recurs se fundamentează, în drept, pe prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Analizând conținutul recursurilor declarate, Colegiul penal lărgit consideră că, avocații Tonu Alexandru și Dragomir Aliona în numele inculpatului invocă temeiurile pentru casare prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 11) Cod de procedură penală, evidențiind faptul că, decizia atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii, în speță se atestă existența relațiilor de ordin civil.

În conformitate cu art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate

de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Învederând norma enunțată mai sus, Colegiul penal remarcă, că apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet în sensul că, provoacă un control atât în fapt, cât și în drept numai la persoana care l-a declarat, la calitatea acesteia în proces și la persoana împotriva căreia este îndreptat de către jurisdicția de al doilea grad asupra hotărârii primei instanțe.

Potrivit cerințelor aceluiași articol, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penal au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Reieșind din dispoziția art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției.

Colegiul penal lărgit constată, că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea cauzei în apel, iar erorile admise nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs.

Verificând criticile expuse în recursurile declarate, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit constată, că instanța de apel la judecarea cauzei nu a examinat-o sub toate aspectele și nu a dat răspuns la toate motivele esențiale invocate în ordine de apel.

De altfel, conform principiilor care se desprind din jurisprudența CtEDO rezultă că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 alin. (1) din Convenție, înglobează, *inter alia*, dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră relevante pentru cauza lor, Convenția nevizând garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci a unor drepturi concrete și efective (*cauza Artico împotriva Italiei, hotărârea din 13 mai 1980*). Or, acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste observații sunt într-adevăr „*ascultate*”, adică analizate temeinic de către instanța de judecată. Cu alte cuvinte, art. 6 implică, în special, în sarcina instanței, obligația de a proceda la o analiză efectivă a mijloacelor, argumentelor și propunerilor de probe ale părților (*cauza Perez împotriva Franței [MC] nr. 47.287/99 și cauza Van de Hurk împotriva Olandei, hotărârea din 19 aprilie 1994*), ceea ce la caz nu s-a

realizat.

Desfășurând ideea că, nu toate observațiile apelanților au fost dezbătute de instanța de apel, Colegiul penal lărgit pornește de la aceea că, potrivit cererilor de apel declarate de către avocatul Tonu A. și inculpat (f.d. 164-171, 175-192 v. II), au fost puse pentru discuție, inclusiv câteva argumente principale, referitor la faptul că, între inculpatul Vechiu I. și partea vătămată Ciobu O. există raporturi juridice civile, luînd în considerație și faptul încheierii contractului nr. 30 din 20.10.2016, nefiind întrunite elementele infracțiunii de escrocherie.

Însă la aceste argumente, instanța de apel nu s-a expus, concluzionând doar faptul că *"... solicitarea apărătorului inculpatului Vechiu Ivan în apelul depus privind emiterea unei sentințe de achitare în privința acestuia, deoarece relațiile între el și Ciobu Oleg sunt reglementate de legislația civilă, Colegiul penal le va respinge ca neîntemeiate, or săvârșirea infracțiunii pentru care inculpatul a fost deferit justiției s-a confirmat cu certitudine potrivit circumstanțelor enumerate supra. Or, în cazul dat obiectul examinării nu îl constituie legalitatea contractului, ci conduita ilicită a inculpatului care în consecință au cauzat daune persoanei fizice contractante."*, fără a-și argumenta poziția ținând cont învinuirea înaintată inculpatului Vechiu I. conform rechizitoriului și existența la caz a contractului nr. 30 din 20.10.2016, astfel nu s-a pronunțat motivat asupra argumentelor din apelurile declarate că, referitor la existența relațiilor civile în speță.

Așadar, contrar celor reținute de instanța de apel, Colegiul penal lărgit constată că, instanța nominalizată la adoptarea soluției nu a elucidat faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept deferite judecării, expunând niște concluzii fără a face referire la probe și fără a da răspuns la argumentele apelanților, ținând cont de învinuirea înaintate inculpatului Vechiu I. conform rechizitoriului.

În contextul celor abordate, urmează de trecut în evidență faptul că Curtea Europeană a Drepturilor Omului obligă instanțele să-și motiveze deciziile, fără argumente *„stereotype, abstracte, precum și contradictorii”*. În același sens s-a expus și Consiliul Consultativ al judecătorilor Europeni (CCJE) referindu-se la calitatea unei hotărâri judecătorești. Potrivit recomandărilor din avizul nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, o motivație și o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești și un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze faptul că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate. Totodată și art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-și argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent și unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare și dispozitiv, constituie o garanție

pentru justițiabili, în fața eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitate părților de a putea exercita un eficient control judiciar.

Conform standardelor enunțate, motivarea hotărârii trebuie să fie coerentă, clară, lipsită de ambiguități și de contradicții, ea trebuie să permită urmărirea unui raționament care a condus judecătorul la adoptarea soluției și trebuie să exprime respectarea de către judecător a principiilor enunțate de Curtea Europeană.

Pe cale de consecință, se prezumă că Curtea de Apel trebuia să preia spre examinare cererile de apel depuse în cauză și să dezbată prin argumente temeinice și clare, criticile esențiale formulate de avocatul Tonu A. și inculpat, ceea ce în partea descriptivă a deciziei recurate nu se regăsește.

În concluzie, instanța ierarhic inferioară nu s-a expus clar asupra tuturor motivelor esențiale menționate în apeluri, fără o fi făcută o analiză sau o argumentare din care considerente alegațiile nominalizate sânt respinse sau apreciate ca neîntemeiate, limitându-se cu expunerea selectivă doar asupra unora din ele.

Așadar, în decizie, instanța de apel urmează să analizeze argumentele importante invocate de apelanți, motivându-și temeiurile de fapt și de drept, ce conduc la admiterea sau la respingerea fiecăruia din aceste motive invocate de apelanți. Nepronunțarea instanței de apel asupra tuturor motivelor invocate echivalează cu nerezolvarea fondului apelului și, în acest caz, decizia urmează a fi casată, cu rejudecarea cauzei în apel, așa cum cer prevederile art. 435 Cod de procedură penală, întrucât o asemenea eroare judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În esență, toate acestea au conturat convingerea fermă a instanței de recurs că instanța de apel, judecând cauza, a admis eroarea de drept prevăzută de pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

În asemenea condiții, Colegiul penal lărgit consideră că, decizia instanței de apel în cauza dată urmează a fi casată total, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece erorile comise de către această instanță, nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură, neavând atribuții de a judeca cauza pe fond și substitui instanța ce a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesual penale.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă obligatoriu de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra motivelor esențiale invocate în cererile de apel; să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate conform rechizitoriului, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să analizeze la modul convenit prezența sau lipsa elementelor infracțiunii imputate inculpatului, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date; să-

și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și de practica relevantă a CtEDO, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 1), 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E:

Se respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către inculpatul Vechiu Ivan.

Se admit recursurile ordinare declarate de către avocații Tonu Alexandru și Dragomir Aliona în numele inculpatului, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 aprilie 2022, în cauza penală în privința lui **Vechiu Ivan Xxxxx**, și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac, în partea rejudecării cauzei, în rest este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la data de 17 noiembrie 2022.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecător

Cobzac Elena

Judecător

Toma Nadejda

Judecător

Țurcan Anatolie

Judecător

Plămădeală Ghenadie